חוברת תלמיד • קריאה והבנה • 🎓 חט"ע (לכיתות י'–י"ב)

🎮 גיימינג וחדרי בריחה

למידה דרך משחק + חדר בריחה טקסטואלי — צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

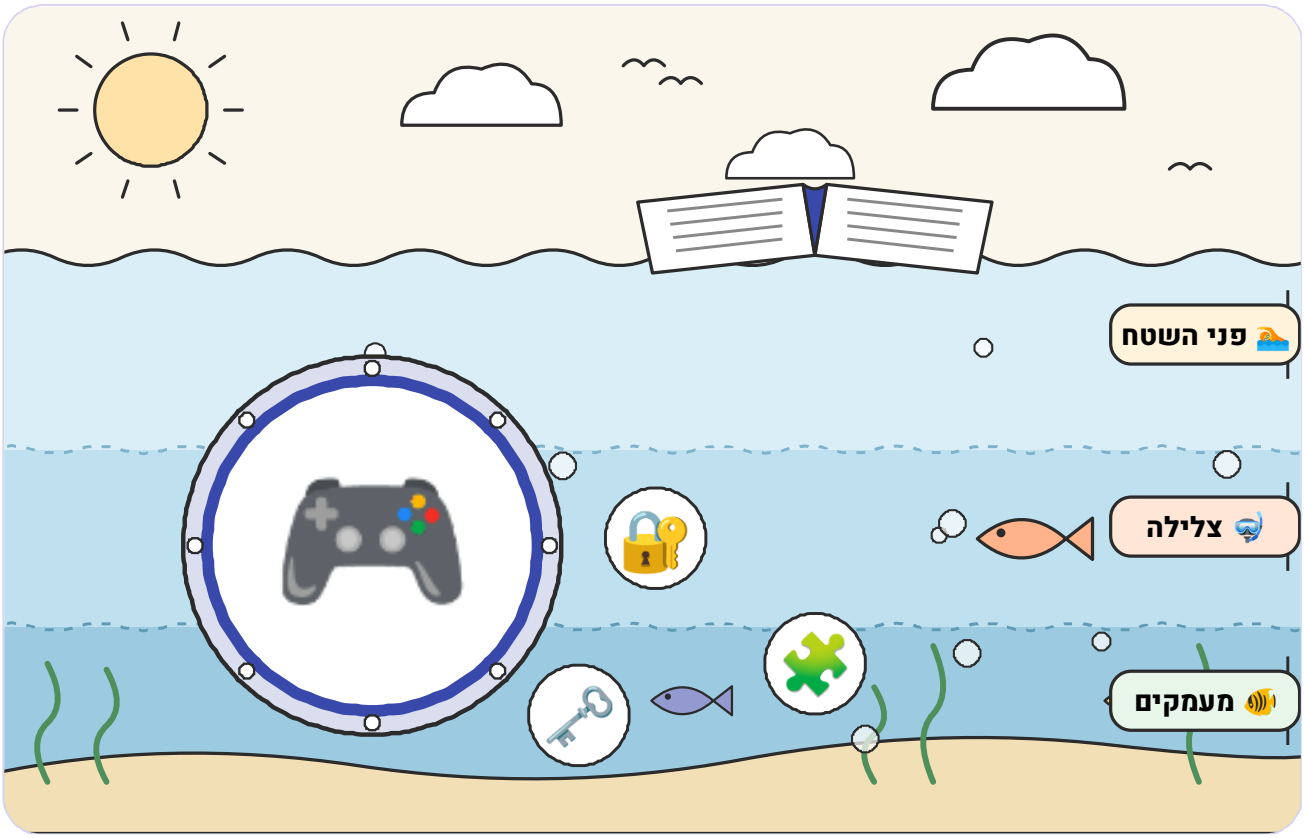

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

🧰 כלים לקריאה

דף האסטרטגיות 2
מפת הצלילה 3
סימניות לגזירה 4
כרטיסי מילים לקיפול 5

📖 טקסט ושאלות

הטקסט: למה המוח שלנו מתמכר לאתגרים (ואיך זה יכול לעזור ללמוד) 6
חלק א' – שחייה על פני השטח 7
חלק ב' – צלילה 8
חלק ג' – מעמקים 10
בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה 13
מפתח תשובות למורה 14

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

🖨️ להדפסה · 🏋️ ניסוח לבנים ולבנות · ⚫ עובד גם בשחור־לבן · 🎓 חט"ע

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

לפני הטקסט

🔎
מציצים בכותרת ובתמונה
על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

🎯
קובעים מטרה
למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

🧭
מזהים סוגה ומטרה
טור, כתבה, מאמר טיעון? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

בזמן הטקסט

✏️
מסמנים בעיפרון
מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

🛑
עוצרים בתחנות
מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

⚖️
ממפים את הטיעון
טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

אחרי הטקסט

📝
מסכמים במשפט
מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

🧐
בוחנים בעין ביקורתית
האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?

🔄
מחברים לחיים
איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדתי?

🖍️ מקרא סימונים בעיפרון

○	___	?	!	♥
מילה לא מוכרת	משפט חשוב	לא הבנתי	מפתיע אותי	מתחבר אליי

✅ רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

🎯 המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

_____

_____

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

🗺️ מפת הצלילה שלי

🏊 שחייה על פני השטח
מוצאים מידע שכתוב בטקסט

🤿 צלילה
מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

🐠 מעמקים
חושבים, מביעים דעה ויוצרים

🧩 סוג הטקסט: מאמר הסברי + חדר בריחה

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

_____

_____

🔮 לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

_____

_____

📚 מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
משחוק	הוספת נקודות ותגים למשימה קיימת	
למידה מבוססת משחק	למידה שבה המשחק עצמו הוא הלמידה	
מוטיבציה חיצונית	רצון לפעול בגלל פרס או לחץ מבחוץ	
תחושת מסוגלות	אמונה שאני יכול/ה להצליח	
עם זאת	מילת קישור של הסתייגות	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

✂️ גזרו לאורך הקו המקווקו

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

✍️ **השאלה שלי:**

צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

✍️ **השאלה שלי:**

המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדתי המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

✍️ **השאלה שלי:**

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

✂️ גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות.

משחוק	הוספת נקודות ותגים למשימה קיימת
למידה מבוססת משחק	למידה שבה המשחק עצמו הוא הלמידה
מוטיבציה חיצונית	רצון לפעול בגלל פרס או לחץ מבחוץ
תחושת מסוגלות	אמונה שאני יכול/ה להצליח
עם זאת	מילת קישור של הסתייגות
בנוסף	הוספת רעיון
לכן	הסקת מסקנה
לטענת המבקרים	ייחוס עמדה לאחרים

הטקסט • מאמר הסברי + חדר בריחה

למה המוח שלנו מתמכר לאתגרים (ואיך זה יכול לעזור ללמוד)

לפני הקריאה

סוג הטקסט: מאמר הסברי + חדר בריחה. האם נקודות, תגים ופרסים גורמים לכם ללמוד יותר? לאורך זמן?

הניחוש שלי: _____

1 תחשבו על הפעם האחרונה ששיחקתם במשחק שבו נכשלתם עשר פעמים באותו שלב. לא ויתרתם, נכון? ועכשיו תחשבו על תרגיל במתמטיקה שלא הצליח בפעם הראשונה. מה ההבדל?

2 מעצבי משחקים יודעים סוד: המוח אוהב 'לולאה' – אתגר, ניסיון, משוב מיידי, ושוב. כשהמשוב מגיע מהר, הכישלון לא מרגיש כמו עונש אלא כמו מידע. בנוסף, כל שלב קשה רק 'קצת יותר' מהקודם – לא קל מדי ומשעמם, ולא קשה מדי ומתסכל.

3 חדרי בריחה לוקחים את הרעיון הזה לעבודת צוות: אף אחד לא יכול לפתור הכול לבד. אחד/ת שם/ה לב לפרטים, אחר/ת טוב/ה במספרים, מישהו/י מחבר/ת בין רמזים. ההצלחה שייכת לכולם.

🛑 **תחנת עצירה:** עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

_____

📚 מילון קטן

משחוק
הוספת נקודות ותגים למשימה קיימת

למידה מבוססת משחק
למידה שבה המשחק עצמו הוא הלמידה

מוטיבציה חיצונית
רצון לפעול בגלל פרס או לחץ מבחוץ

תחושת מסוגלות
אמונה שאני יכול/ה להצליח

עם זאת
מילת קישור של הסתייגות

✍️ הערות שלי

_____

_____

4 ומה זה אומר על הכיתה? אולי שכדאי לתת יותר משוב מהיר, להתחיל מאתגר קטן ולעלות בהדרגה, ולזכור שטעות היא רק עוד ניסיון בדרך לפתוח את המנעול.

5 🔐 ועכשיו – תורכם! לפניכם חדר בריחה קטן. כל הרמזים נמצאים בטקסט שקראתם.

6 עם זאת, יש להבחין בין 'משחוק' – הוספת נקודות ותגים למשימה קיימת – לבין למידה מבוססת משחק אמיתית, שבה המשחק עצמו הוא הלמידה. ביקורת נפוצה טוענת שנקודות ותגים מעודדים מוטיבציה חיצונית בלבד, ושכשהפרסים נעלמים – נעלם גם העניין. לכן, לטענת המבקרים, הסוד איננו בפרס אלא בתחושת המסוגלות ובסקרנות שהאתגר מעורר. פסקת הרחבה – חט"ע

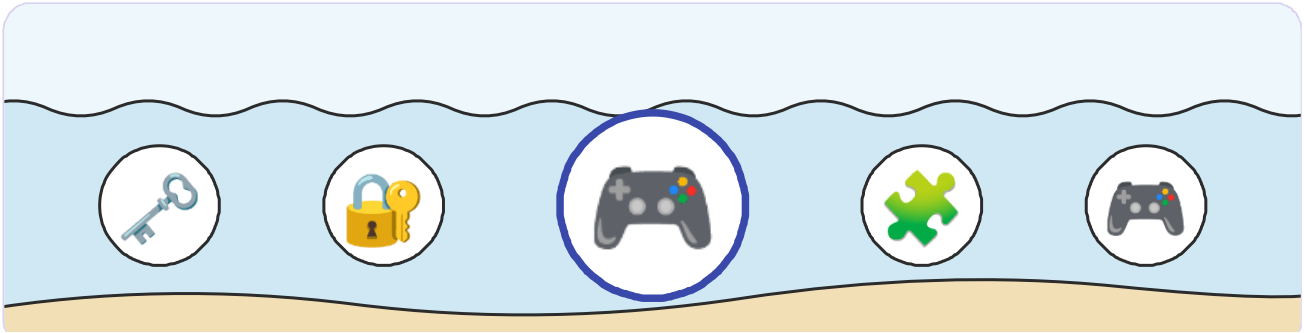

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

למה המוח שלנו מתמכר לאתגרים (ואיך זה יכול לעזור ללמוד)

שם: _____

חלק א' – שחייה על פני השטח

איתור והבנה: מה הטענות והמושגים במאמר?

1 🏊 פני המים • כתוב בטקסט · איתור מידע

מהי 'הלולאה' שהמוח אוהב?

(א) אתגר, ניסיון, משוב, שוב

(ב) שינה, אוכל, משחק

(ג) קריאה, כתיבה, מבחן

2 🏊 פני המים • כתוב בטקסט · איתור מידע

למה כישלון במשחק לא מרגיש כמו עונש?

(א) כי המשוב מהיר והוא מרגיש כמו מידע

(ב) כי אין ציונים

(ג) כי משחקים לבד

3 🏊 פני המים • כתוב בטקסט · איתור מידע

מה מיוחד בחדרי בריחה לפי המאמר?

(א) עבודת צוות – אף אחד לא פותר לבד

(ב) הם קלים מאוד

(ג) משחקים בהם לבד

4 🏊 פני המים • כתוב בטקסט · בדיקת פרטים

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
לפי המבקרים, נקודות ותגים מעודדים מוטיבציה פנימית.	☐	☐
משחוק הוא הוספת נקודות ותגים למשימה קיימת.	☐	☐
לטענת המבקרים, כשהפרסים נעלמים – נעלם גם העניין.	☐	☐
המאמר נפתח בהגדרה של המושג 'משחוק'.	☐	☐

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

למה המוח שלנו מתמכר לאתגרים (ואיך זה יכול לעזור ללמוד) (המשך)

שם: _____

5 🏊 פני המים • כתוב בטקסט | אוצר מילים בהקשר

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: חיצונית | מסוגלות | מיידי | פנימית

1. לפי הביקורת, נקודות ותגים מעודדים מוטיבציה _____ בלבד.
2. הסוד איננו בפרס אלא בתחושת ה_____ ובסקרנות.
3. המוח אוהב לולאה: אתגר, ניסיון, משוב _____, ושוב.

🤿 חלק ב' – צלילה

ניתוח: מבנה, קישוריות, טיעון וטענת נגד.

6 🤿 צלילה • בין השורות | סימון בטקסט

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שמבחין בין משחוק ללמידה מבוססת משחק.
- סמנו בכחול את מילת הקישור שפותחת את פסקת ההרחבה, והסבירו בשוליים את תפקידה.

7 🤿 צלילה • בין השורות | מיון וארגון

מוטיבציה פנימית או חיצונית? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	💡 פנימית	🏅 חיצונית
סקרנות	☐	☐
תגים ונקודות	☐	☐
תחושת מסוגלות	☐	☐
פרס בסוף	☐	☐

8 🤿 צלילה • בין השורות | קישור מושגים

מתחו קו בין מילת הקישור או הביטוי לבין תפקידם הלוגי בטקסט

1. עם זאת	א. הסקת מסקנה
2. בנוסף	ב. הסתייגות / ניגוד
3. לכן	ג. ייחוס עמדה לאחרים
4. לטענת המבקרים	ד. הוספת רעיון

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

למה המוח שלנו מתמכר לאתגרים (ואיך זה יכול לעזור ללמוד) (המשך)

שם: _____

9 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

מהי מטרת המאמר?

א. להסביר עיקרון ולהציע יישום בכיתה
ב. לפרסם משחק
ג. לספר סיפור

10 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

מה ההבחנה המרכזית בפסקת ההרחבה?

א. בין משחוק (נקודות ותגים) ללמידה מבוססת משחק
ב. בין משחקים ישנים לחדשים
ג. בין בנים לבנות

11 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

השאלה הפותחת את המאמר נועדה:

א. לעורר הזדהות ולמשוך את הקורא/ת
ב. לבחון ידע
ג. לסכם

12 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

מהו תפקידה של פסקת ההרחבה ביחס לפסקאות שלפניה? הסבירו כיצד הביטוי 'עם זאת' תורם לקישוריות המאמר.

_____

_____

_____

_____

13 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

המאמר נפתח בשאלה אל הקוראים ומציע בהמשך יישום לכיתה. הסבירו כיצד מבנה זה משרת את מטרת המאמר, והביאו דוגמה מהטקסט.

_____

_____

_____

_____

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

למה המוח שלנו מתמכר לאתגרים (ואיך זה יכול לעזור ללמוד) (המשך)

שם: _____

14 צלילה • בין השורות | מארגן גרפי

מלאו טבלת טיעון: טענת המאמר המרכזית וטענת המבקרים

טענה	נימוק	ביסוס מהטקסט

חלק ג' – מעמקים

עמדה אישית: מה דעתכם, ואיך הייתם מעצבים למידה?

15 המעמקים • מעבר לשורות | העברה למקרה חדש

נתחו את המקרה לפי ההבחנה במאמר: מה הייתם מציעים לשנות?

🔍 **מקרה לבחינה: מערכת הנקודות של מאיה**

בכיתה של מאיה, תלמידת י"א, הונהגה שיטת נקודות ותגים. בשבועות הראשונים כולם התלהבו, אבל אחרי חודש ההתלהבות דעכה.

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

למה המוח שלנו מתמכר לאתגרים (ואיך זה יכול לעזור ללמוד) (המשך)

שם: _____

16 המעמקים • מעבר לשורות | כתיבה ונימוק

כתבו מאמר עמדה: 'האם בית הספר צריך להיראות יותר כמו משחק?' – הבחינו בין משחוק ללמידה מבוססת משחק, טענה, טענת נגד ומסקנה.

17 המעמקים • מעבר לשורות | כלי חוסן

כתבו רפלקציה לפי מעש"ה על פעם שפרס גרם לכם לעשות משהו: מה קרה, עכשיו מה אני מרגיש/ה, שואל/ת (האם העניין נשאר?), הכוונה להמשך.

18 המעמקים • מעבר לשורות | שיח בכיתה

מעגל שיח 🗣️

- מה גורם לכם להמשיך לנסות במשחק – ולוותר בשיעור?
- איזה תפקיד אתם בדרך כלל ממלאים בצוות?
- איך הייתם הופכים שיעור אחד ל'חדר בריחה'?

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

למה המוח שלנו מתמכר לאתגרים (ואיך זה יכול לעזור ללמוד) (המשך)

שם: _____

19 המעמקים • מעבר לשורות · ייצוג חזותי

שרטטו תרשים של שני מעגלים: 'משחוק' ו'למידה מבוססת משחק', וכתבו בכל אחד שני מאפיינים.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

🪞 בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

	בטוח/ה	בערך	עוד לא
אני יודע/ת להבחין בין משחוק ללמידה מבוססת משחק.	😀	🙂	🤔
אני יכול/ה לזהות טענה וטענת נגד במאמר.	😀	🙂	🤔
אני יודע/ת להסביר את תפקידן של מילות הקישור בטקסט.	😀	🙂	🤔

✂️

🎟️ כרטיס יציאה

🎮 גיימינג וחדרי בריחה • חט"ע

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

1. במשפט אחד – ההבדל בין משחוק ללמידה מבוססת משחק:

_____

_____

2. מה מניע אותי ללמוד – פרס או סקרנות? נמקו:

_____

_____

3. מילת קישור אחת מהמאמר ותפקידה:

_____

_____

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

🎒 מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

מפתח תשובות למורה

מפתח תשובות למורה

👩‍🏫 מפתח תשובות למורה – 🎓 חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	א. אתגר, ניסיון, משוב, שוב
2	א. כי המשוב מהיר והוא מרגיש כמו מידע
3	א. עבודת צוות – אף אחד לא פותר לבד
4	1. לא נכון | 2. נכון | 3. נכון | 4. לא נכון
7	סקרנות ← 💡 פנימית; תגים ונקודות ← 🏅 חיצונית; תחושת מסוגלות ← 💡 פנימית; פרס בסוף ← 🏅 חיצונית
8	1–ב, 2–ד, 3–א, 4–ג
9	א. להסביר עיקרון ולהציע יישום בכיתה
10	א. בין משחוק (נקודות ותגים) ללמידה מבוססת משחק
11	א. לעורר הזדהות ולמשוך את הקורא/ת

יצרה: רוית ראש בן ישי

📖 קוראים את העולם שלנו • גיימינג וחדרי בריחה • חוברת תלמיד לחט"ע